

Jogi melléklet

VERSENYPOLITIKA ÉS VERSENYKÉPESSÉG

A munkahelymegőrzéshez és a munkahelyteremtéshez kapcsolódó közösségi állami támogatási szabályok, illetve a hazai foglalkoztatás legfontosabb támogatási lehetőségei

GALAMB ZSÓFIA – KÁNYÁSI ZSÓFIA

A recesszió következtében 2008 októbere óta mintegy nettó 90 000–100 000-rel csökkent a munkahelyek száma. Valójában ennél lényegesen magasabb lenne ez az arány, amennyiben a jelen tanulmányban bemutatott intézkedések bevezetésére nem került volna sor. Tekintettel arra, hogy Magyarország az Európai Unió tagja, munkahelymegőrző és munkahelyteremtő támogatási konstrukciók kialakítására kizárólag a vonatkozó közösségi versenyjogi – állami támogatási – szabályok betartása mellett kerülhet sor. A munkahelyteremtés támogatása jogcímen az uniós számos eszközt biztosít a tagállamok részére. A válság kapcsán azonban a munkahelymegőrzés elősegítése került inkább előtérbe, a szerzők véleménye szerint a közösségi állami támogatási szabályok e téren meglehetősen kevés lehetőséget biztosítanak a támogatást nyújtók számára. A téma összefoglalásának fő indoka az, hogy megvizsgáljuk, a kialakult

---

Galamb Zsófia, a Pénzügyminisztérium Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkatársa.
E-mail cím: zsofia.galamb@pm.gov.hu

Kányási Zsófia, a Pénzügyminisztérium Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkatársa.
E-mail cím: zsofia.kanyasi@pm.gov.hu

A rovat a Gazdasági Versenyhivatal Versenykultúra Központ támogatásával készül.

gazdasági és pénzügyi válság legsürgetőbb kihívásaként megjelenő munkanélküliség leküzdésére a versenyjog keretein belül milyen megoldások állnak rendelkezésre.*
Journal of Economic Literature (JEL) kód: J08; K23; K39.

Az Európai Unió és a tagállamok gazdaság- és szociálpolitikájának egyik központi célja a foglalkoztatás elősegítése. Az Európai Unió e célkitűzés elősegítése érdekében európai foglalkoztatási stratégiát dolgozott ki. Ugyanis az unió egyes tagállamaiban a munkanélküliség továbbra is jelentős probléma, és a munkavállalók egyes csoportjai még mindig nagyon nehezen tudnak a munkaerőpiacra lépni. Ebből az okból a tagállamok indokoltan alkalmaznak olyan intézkedéseket, amelyek arra ösztönzik a vállalkozásokat, hogy növeljék a – különösképpen a hátrányos helyzetű vagy megváltozott munkaképességű munkavállalói körből származó – foglalkoztatási szintet.

Mindemellett a 2007 nyarán elkezdődő, majd 2008 őszére kicsúcsosodó gazdasági és pénzügyi világválság következtében a növekvő munkanélküliség leküzdése vált – hazai szinten is – az egyik legfontosabb megoldandó problémává. A válságkezelés egyik kiemelt részeként Magyarország vezetői uniós, illetve hazai forrásokból igyekeznek/igyekeztek támogatást nyújtani, és ezáltal ösztönözni a munkáltatókat, hogy a munkaállományt a válság következtében ne, vagy a tervezetthez képest csak lényegesen kisebb mértékben csökkentsék.

Mindez – tekintettel arra, hogy a támogatás nyújtása az Európai Unió területén belül történik –, kizárólag bizonyos szabályok betartása mellett valósulhat meg. E szabályok közösségi versenyjogi – ezen belül is a közösségi állami támogatási – szabályok, amelyek meghatározása és teljesítésének ellenőrzése elsődlegesen az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) hatáskörébe tartozik.

A cikk célja egyrészt azon előírások bemutatása, amelyek betartása mellett a munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés céljára nyújtott állami támogatás a közösségi szabályokkal összeegyeztethető, másrészt a hazai foglalkoztatás legfontosabb vonatkozó támogatási lehetőségeinek áttekintése.

* A szerzők a Pénzügyminisztérium szervezetrendszerében működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkatársai. Az iroda 1999 nyarán alakult. A szervezet feladatai közé tartozik többek között a folyamatos kapcsolattartás az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságával; a versenyszabályokat, azon belül is az állami támogatási szabályokat tartalmazó hazai jogszabályok kialakításában való közreműködés; a közösségi jogszabályalkotásban való közreműködés; a támogatást nyújtó szervezetek tájékoztatása. A szerzők az irodán belül elsősorban a foglalkoztatási célú intervenciókat tanulmányozzák.

A cikk a szerzők egyéni véleményét tükrözi, amely nem esik szükségszerűen egybe a Támogatásokat Vizsgáló Iroda hivatalos álláspontjával. Segítségükért köszönetünket fejezzük ki a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Foglalkoztatási Főosztálya munkatársainak.

Az állami támogatás fogalma

Elsődlegesen annak tisztázására van szükség, hogy mikor beszélünk közösségi értelemben vett állami támogatásról.

Az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban EUMSZ) 107. cikk (1) bekezdése határozza meg azokat az együttes feltételeket, amelyek teljesülése esetén az intézkedés állami támogatásnak minősül. Ezek a következők: a kedvezményezettnek vállalkozásnak kell lennie; ez a meghatározás teljesen független a kedvezményezett jogi formájától, így bármely entitás (akár magánszemély is – egyéni vállalkozóként) vállalkozásnak minősülhet. Ugyanis aki ellenszolgáltatás fejében gazdasági jellegű tevékenységet végez a piacon, az a közösségi értelemben vett vállalkozásnak minősül. A támogatásnak mindenképpen állami forrásból kell származnia: ide sorolható például a központi költségvetésből származó támogatás, az önkormányzati, illetve akár a Strukturális Alapokból származó támogatás is. Az intézkedésnek előnyt kell jelentenie az érintett vállalkozás számára, illetve kizárólag bizonyos vállalkozást, régiót vagy ágazatot kell előnyben részesítenie, azaz az intézkedésnek szelektívnek kell lennie. Végül a támogatásnak torzítania kell a közösségen belüli versenyt, vagy annak torzításával kell fenyegetnie, és befolyásolnia kell a tagállamok közötti kereskedelmet.

Ahogy fentebb említettük, a szabályok kialakítása és azok tagállamok általi betartásának ellenőrzése elsődlegesen a Bizottság feladata. Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése alapján az állami támogatások összeegyeztethetetlenek a közös piaccal, azonban az EK Szerződésben meghatározott kivételes esetekben mégis elfogadhatók. Főszabályként a tagállamoknak minden támogatási tervezetüket (akár támogatási program, akár egyedi támogatás) előzetesen be kell jelenteniük a Bizottságnak, és támogatást odaítélni az egyes kedvezményezettek részére csak azt követően lehetséges, hogy arról a Bizottság pozitív határozatot hozott.

A Bizottság munkaterhének csökkentése érdekében folyamatosan lazít az eljárási szabályokon, így bizonyos esetekben nem szükséges a tervezetek részére történő előzetes bejelentése. A Bizottság az ún. csoportmentességi rendelet megalkotásával a tagállamokra bízta az állami támogatások ellenőrzésének feladatát. A korábbi csoportmentességi rendeleteket felváltó, az EK Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendelet¹ (továbbiakban: általános csoportmentességi rendelet) hatálybalépésével még inkább egyszerűsödik a már létező tagállami hatáskörbe utalt jóváhagyási rendszer, mivel az általános csoportmentességi rendelet egy jogalkotási aktusba vonja valamennyi korábbi csoportmentességi rendeletet. A Bizottság ezzel kívánja biztosítani, hogy a közös piaccal egyértelműen összeegyeztethető támogatásokat a lehető leghamarabb jóváhagyják, egyszerűsített mentesítést ad bizonyos új típusú támogatások számára is.

¹ Lásd: HL L 214/3., 2008. 08. 09.

Munkahelyteremtéshez kapcsolódó támogatás az általános csoportmentességi rendelet alapján

Az általános csoportmentességi rendelet kizárólag *munkahelyteremtéshez* kapcsolódó támogatások nyújtását teszi lehetővé, munkahelymegőrzés e rendelet alapján nem támogatható. A rendelet alapján nagyvállalkozások részére kizárólag támogatási programból nyújtható támogatás, programon kívüli egyedi támogatás csak a regionális támogatási program támogatásának kiegészítésére használható fel.

Az első támogatási kategória, amellyel Magyarország kapcsán mindenképpen foglalkozni szükséges, a rendelet II. fejezetének 13. és 14. cikkében tárgyalt regionális beruházási és *foglalkoztatási támogatás*.

Az általános csoportmentességi rendelet alapján beruházási támogatás csak abban az esetben nyújtható, amennyiben a beruházás a következő célokat szolgálja:

a) tárgyi eszközbe vagy immateriális javakba történő beruházást, amely új létesítmény létrehozásához, meglévő létesítmény bővítéséhez, egy létesítmény termelésének további új termékekkel történő diverzifikációjához vagy egy meglévő létesítmény termelési folyamatának alapvető megváltoztatásához kapcsolódik, vagy

b) egy létesítményhez közvetlenül kapcsolódó befektetett eszközök beszerzését, amennyiben a létesítményt bezárták vagy bezárták volna, ha nem vásárolták volna fel, és az eszközöket független beruházó vásárolja meg.

A támogatási intenzitást² a tárgyi eszközökbe és immateriális javakba történő beruházás elszámolható költségeinek hányadosaként százalékos formában kifejezve, illetve – közvetlenül a beruházási projekttel létrehozott munkahelyek esetén – az új munkavállaló kétéves becsült bérköltségének hányadosaként kell kiszámítani. Ugyanakkor lehetőség van a fenti két módszer együttes alkalmazására, feltéve azonban, hogy a támogatás nem lépi túl a kétfajta számítás alkalmazásából eredő kedvezőbb értéket.

Arra azonban érdemes felhívni a figyelmet, hogy az egyes (azonos elszámolható költségekkel rendelkező) projektekhez nyújtható támogatás támogatási intenzitása nem haladhatja meg a regionális támogatási térkép szerinti mértéket, amelyet az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 85/2004. (IV. 19.) kormányrendelet [továbbiakban: 85/2004. (IV. 19.) kormányrendelet] a 30. § (1) bekezdésében határoz meg.

Nagyberuházások esetében – tekintettel arra, hogy az ilyen támogatások versenytorzító hatása nagyobb – a támogatási intenzitás az előzőekben meghatározottnál alacsonyabb. A 30. § (1) bekezdésben meghatározott érték 100 százaléka abban az esetben lehet, amennyiben a beruházás jelenértéken az 50 millió eurónak megfe-

² *Támogatási intenzitás*: a támogatástartalom és az elszámolható költségek jelenértékének hányadosa, százalékos formában kifejezve. *Támogatástartalom*: a kedvezményezett számára nyújtott állami támogatás meghatározott módszertan alapján kiszámolt értéke.

lelő forintösszeget nem haladja meg, 50 százaléka akkor, amennyiben a beruházás jelenértéken 50 és 100 millió eurónak megfelelő forintösszeg közé esik, és végül 34 százaléka a jelenértéken 100 millió eurónak megfelelő forintösszeg feletti részre.

Kis- és középvállalkozásoknál pedig éppen ellenkező elv érvényesül: amennyiben kisvállalkozás valósítja meg a beruházást, abban az esetben a támogatási intenzitás 20 százalékkal, középvállalkozás esetében pedig 10 százalékkal növekedhet a 85/2004. (IV. 19.) kormányrendeletben foglaltakhoz képest. E kedvezmény alól a szállítási ágazatban tevékenykedő vállalkozások és a nagyberuházásokat megvalósító kis- és középvállalkozások kivételt képeznek.

A munkahelyteremtéshez kapcsolódó elszámolható költség beruházási és foglalkoztatási támogatás esetében a beruházás üzembe helyezését követő harmadik év végéig újonnan létrehozott munkakörökben foglalkoztatott munkavállalók – a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 79. §-a szerint elszámolható – személyi jellegű ráfordításának 24 havi összege a munkakör létrehozásának napjától számítva.

A támogatás nyújtásának további feltétele, hogy a munkahelyeket közvetlenül a beruházási projekt hozza létre a beruházás befejezésétől számított 3 éven belül, és azokat legalább öt évig, kis- és középvállalkozások esetén pedig 3 évig fenn kell tartani. Az újonnan létrehozott munkakörökben foglalkoztatott nettó munkavállalói létszámnak a kérelem (pályázat) benyújtását megelőző 12 hónap átlagában a kedvezményezett adott székhelyén, telephelyén, fióktelepén közvetlenül teljes munkaidőben alkalmazott személyek számához képest mindenképpen növekednie kell. Az újonnan létrehozott munkakörök számának megállapításakor a részmunkaidős és az időn munkás alkalmazottak a teljes munkaidőben alkalmazottak arányos törtrészeinek felelnek meg.

Végül fontos leszögezni, hogy az általános csoportmentességi rendelet alapján támogatás csak akkor ítéltető meg, amennyiben a kedvezményezett a projekttel kapcsolatos munkálatok vagy tevékenységek megkezdése előtt a támogatás iránti kérelmét benyújtja. Egyedi támogatás megítélését megelőzően nagyvállalkozások esetében a fentiekén kívül a kedvezményezettek kötelesek bizonyítani azt, hogy a következők közül egy vagy több kritérium teljesül:

- a) a támogatás segítségével lényegesen megnövekszik a projekt mérete,
- b) kiszélesedik a tevékenység köre,
- c) növekszik a kedvezményezett által a projektre fordítandó összeg,
- d) lényegesen felgyorsult a projekt végrehajtási üteme,
- e) regionális beruházási támogatás esetében a projekt a támogatás hiányában nem az érintett támogatott régióban valósult volna meg.

Munkahelyteremtő támogatás a regionális iránymutatás, illetve az 1628/2006/EK rendelet alapján

Amennyiben az általános csoportmentességi rendeletben foglalt feltételeket az adott intézkedés nem tudja teljesíteni (például a projekt eléri azt a határértéket, amelynél már az intézkedést be kell jelenteni a Bizottságnak), akkor a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti regionális támogatásokról szóló iránymutatás³ alapján lehetséges munkahely-teremtési célú támogatás nyújtása. Az iránymutatás azokat a feltételeket határozza meg, amelyeket a Bizottság – tekintettel az előzetes engedélyeztetési kötelezettségre – a bejelentés során vizsgálni fog.

Az iránymutatás alapján – hasonlóan az általános csoportmentességi rendelethez – bármely ágazatban tevékenykedő vállalkozás részesülhet támogatásban a következők kivételével: a halászat, a szénipar területén tevékenykedő, az EK Szerződés I. mellékletében felsorolt mezőgazdasági termékek előállításával foglalkozó, az acélipar területén, a szintetikus szál ipar területén tevékenykedő, valamint a nehéz helyzetben lévő vállalkozások. Az EK Szerződés I. mellékletében felsorolt mezőgazdasági termék feldolgozására és forgalmazására csak a mezőgazdasági iránymutatóval⁴ összhangban nyújtható támogatás.

Az ösztönző hatás biztosítása érdekében támogatási program alapján is csak akkor ítéltethető meg támogatás, amennyiben a beruházás megkezdése előtt a kedvezményezett kérelmét benyújtja, és a programot kezelő írásban megerősíti, hogy a projekt elvben megfelel a jogosultsági feltételeknek.

Ad hoc támogatás esetén a támogatást nyújtó szándéknyilatkozatot tesz hasonló tartalommal és arra való utalással, hogy a Bizottságnak is jóvá kell hagynia a támogatást.

Az iránymutatás és az általános csoportmentességi rendelet mellett lehetőség van munkahelyteremtő támogatás nyújtására a Szerződés 87. és 88. cikkének a nemzeti regionális beruházási támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1628/2006/EK rendelet⁵ (továbbiakban: 1628/2006/EK bizottsági rendelet) alapján is. Az 1628/2006/EK bizottsági rendelet annyiban tér el az általános csoportmentességi rendelet szabályaitól, hogy – a regionális iránymutatáshoz hasonlóan – megköveteli a támogatást nyújtó igazolását arról, hogy a támogatni kívánt intézkedés elviekben megfelel a rögzített támogatási feltételeknek, és a támogatott tevékenység csak ezután kezdhető meg.

A már létező támogatási programokból (amelyeket a támogatást nyújtók ilyen időbeli hatállyal vezettek be) 2013. december 31-ig lehet támogatást odaitélni az 1628/2006/EK bizottsági rendelet alapján, azonban új program alkotásakor már az általános csoportmentességi rendelet szabályait kell figyelembe venni (tehát a lényeg, hogy a létező programok fennmaradhassanak az általános csoportmentességi rendelet hatálybalépése után is).

³ Lásd: HL C 54; 2006. 03. 04.

⁴ Lásd: HL C 319/01; 2006. 12. 27.

⁵ Lásd: HL L 302; 2006. 11. 01.

Hátrányos helyzetű, illetve fogyatékkal élő munkavállalók felvételéhez nyújtható támogatás az általános csoportmentességi rendelet alapján

Az általános csoportmentességi rendelet 40–42. cikke – tekintettel arra, hogy az érintett munkavállalók nagyobb nehézségekkel szembesülhetnek a munkaerőpiacon – lehetőséget biztosít a hátrányos helyzetű, illetve a fogyatékkal élő munkavállalók foglalkoztatásának támogatására.

A fogyatékkal élő, illetve a hátrányos helyzetű munkavállalók felvételéhez nyújtható támogatás többek között bértámogatás formájában valósulhat meg. A támogatási intenzitás az első esetben az adott foglalkoztatási időszak bérköltségének 75 százaléka, míg utóbbinál a felvételt követő legfeljebb 12 hónap, súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók esetében 24 hónap bérköltségének 50 százaléka. Mindkét esetben, amennyiben a foglalkoztatás a fenti időszakoknál rövidebb, a támogatást arányosan csökkenteni kell. A továbbfoglalkoztatási időtartam megállapítását az általános csoportmentességi rendelet a tagállamokra bízta.

Nagyon fontos, hogy az érintett munkavállaló felvételének az adott vállalkozás munkavállalói létszámának nettó növekedését kell eredményeznie az előző 12 hónap átlagához viszonyítva. Amennyiben a munkahely megüresedése önkéntes kilépés, munkaképtelenné válás, öregségi nyugdíjazás, önkéntes munkaidő-csökkentés vagy kötelezettségszegés miatti jogszerű elbocsátás, és nem létszámleépítés következtében történt, e feltételnek nem kell teljesülnie.

Szintén részesülhet támogatásban a munkáltató, amennyiben a fogyatékkal élő munkavállalók foglalkoztatása számára többletköltségeket okoz (cél, hogy a fogyatékoság ne legyen akadálya a foglalkoztatásnak). Ebben az esetben azon költségek téríthetők meg 100 százalékos támogatási intenzitással, amelyek egy nem fogyatékkal élő munkavállaló alkalmazása esetében nem merülnének fel. Az elszámolható költségek a helyiségek, berendezések átalakításának költségei, a segítő személyek alkalmazásához kapcsolódó költségek, védett munkahelyek esetében a létesítmény létrehozásának, üzembe helyezésének vagy kibővítésének költségei, adminisztrációs és szállítási költségek.

Az általános csoportmentességi rendelet értelmében fogyatékkal élő munkavállaló az, akit a nemzeti jog ilyennek elismer, vagy aki elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Rendszerint e meghatározás tekintetében ennél a hazai jog szűkebb fogalmat használ.

A megváltozott munkaképességű személy fogalmáról a megváltozott munkaképességű munkavállalók⁶ foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásáról

⁶ A hazai szakirodalom és a vonatkozó hazai jogszabályok – néhány kivétellel – az általános csoportmentességi rendelet fogyatékkal élő munkavállaló fogalma helyett az annál szűkebb értelmű megváltozott munkaképességű munkavállaló fogalmát használják.

szóló 177/2005. (IX. 2.) kormányrendelet a következők szerint rendelkezik: megváltozott munkaképességű munkavállaló az, aki esetében

a) az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet (továbbiakban: ORSZI) szakvéleménye szerint a munkaképesség-csökkenés 50–66 százalékos mértékű, illetőleg az egészségkárosodás 40–49 százalékos mértékű, vagy

b) az ORSZI szakvéleménye szerint a munkaképesség-csökkenés 67–100 százalékos mértékű, vagy

c) az egészségkárosodás – az ORSZI szakvéleménye szerint – 79 százalékot meghaladó mértékű, vagy

d) az egészségkárosodás – az ORSZI szakvéleménye szerint – 50–79 százalékos mértékű, és ezzel összefüggésben a jelenlegi vagy az egészségkárosodását megelőző munkakörében, illetve a képzettségének megfelelő más munkakörben való foglalkoztatásra rehabilitáció nélkül nem alkalmas, azonban az ORSZI szakvéleménye alapján rehabilitációja nem javasolt, vagy

e) a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban: Ftv.) alapján látási fogyatékosnak minősül, vagy a vakok személyi járadékában részesül, vagy

f) az Ftv. 23. §-a alapján a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt fogyatékosági támogatásban részesül, vagy

g) külön jogszabály szerint súlyos értelmi fogyatékosnak minősül és erre tekintettel a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló külön törvény szerint adóalapot csökkentő kedvezmény igénybevételére jogosult, vagy

h) siket vagy súlyosan nagyothalló, halláskárosodása audiológiai szakvélemény szerint a 60 decibel hallásküszöb értékét eléri vagy meghaladja, vagy

i) a súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési kedvezményeiről szóló külön jogszabály szerint súlyos mozgáskorlátozottaknak minősül, vagy

j) az egészségkárosodás – az ORSZI szakvéleménye szerint – 50–79 százalékos mértékű, és ezzel összefüggésben a jelenlegi, vagy az egészségkárosodását megelőző munkakörében, illetve a képzettségének megfelelő más munkakörben való foglalkoztatásra rehabilitáció nélkül nem alkalmas és rehabilitálható, vagy

k) az előző pontokban meghatározott mértékű munkaképesség-csökkenés, egészségkárosodás, illetőleg fogyatékoság nem állapítható meg, azonban az ORSZI szakvéleménye szerint jelenlegi munkakörében vagy tanult foglalkozásában, illetőleg más munkakörben vagy foglalkozás keretében személyre szóló rehabilitáció megvalósításával foglalkoztatható tovább.

A foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról szóló 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet [továbbiakban: 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet] ezt még kiegészíti azzal, hogy megváltozott munkaképességű személynek kell azt is tekinteni, aki rehabilitációs járadékban részesül.

Munkahelymegőrzéshez kapcsolódó támogatások

A gazdasági válság hatásainak mérséklése érdekében kiemelt szerepet kapott a foglalkoztatáspolitikán belül a *munkahelymegőrzés* állami eszközökkel történő elősegítése is.

Munkahelymegőrzéshez kapcsolódó támogatás nem eredményezi az adott munkáltatónál a nettó munkavállalói létszám növekedését, ezért az intézkedés mindenképpen működési támogatásnak minősül a közösségi szabályok értelmében, mivel a vállalkozás általános költségeit fedezi. Működési támogatás azonban csak akkor nyújtható, amennyiben azt a Bizottság előzetesen engedélyezi. Az eddigi esetjog alapján erre csak kivételesen, igen speciális körülmények között került sor. Az engedélyezés minimális feltétele, hogy a támogatás hozzájáruljon az adott térség fejlődéséhez, arányos legyen a megoldani kívánt hátránnyal, valamint időben korlátozott és csökkenő mértékű. Amennyiben az adott támogatás esetében e feltételek nem állnak fenn, akkor többek között a Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1998/2006/EK bizottsági rendelet⁷ (továbbiakban: 1998/2006/EK bizottsági rendelet) alapján lehet támogatást nyújtani.

Munkahelymegőrzéshez kapcsolódó támogatás az 1998/2006/EK rendelet alapján

Csekély összegű támogatás esetében tehát a közösségi szabályokkal való összeegyeztethetőség megítélésénél az 1998/2006/EK bizottsági rendelet, valamint a 85/2004. (IV. 19.) kormányrendelet vonatkozó rendelkezéseit kell figyelembe venni.

Csekély összegű (*de minimis*) támogatás csak abban az esetben nyújtható, amennyiben egy vállalkozásnak bármilyen forrásból a csekély összegű támogatási jogcímen odaítélt támogatás támogatástartalma – három pénzügyi év vonatkozásában – nem haladja meg a 200 000 eurónak, a közúti szállítási ágazatban a 100 000 eurónak megfelelő forintösszeget. (A halászati ágazatban a 857/2007/EK rendelet⁸ alapján 30 000 euró lehet a maximális támogatástartalom 3 pénzügyi év vonatkozásában, a mezőgazdasági ágazatban pedig a 1535/2007/EK rendelet alapján⁹ 7500 euró szintén 3 pénzügyi év vonatkozásában.)

Fontos leszögezni, hogy ezen a jogcímen nem részesülhetnek támogatásban a halászati és akvakultúra ágazatban tevékenykedő munkáltatók; az EK Szerződés I. mellékletében felsorolt mezőgazdasági termékek elsődleges termelésével foglalkozó munkáltatók; valamint ezen termékek feldolgozásában vagy forgalmazásában tevékenykedő munkáltatók, amennyiben a támogatás összegét az elsődleges terme-

⁷ Lásd: HL L 379/5, 2006. 12. 28.

⁸ Lásd: HL L 193; 2007. 07. 25.

⁹ Lásd: HL L 337, 2007. 12. 21.

lőktől beszerzett vagy az érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján rögzítik, illetve a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ; a szénágazatban tevékenykedő vállalkozások. A támogatás nem vehető igénybe az exporthoz közvetlenül kapcsolódó tevékenységekhez, az importárúk helyett hazai áru használatától függő támogatások esetében. Nem nyújtható de minimis támogatás a kereskedelmi fuvarozás terén működő vállalkozásoknak teherszállító járművek megvásárlására, valamint nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentésére.

Csekély összegű támogatás nyújtására csak abban az esetben kerülhet sor, amennyiben a támogatást nyújtó megbizonyosodott arról, hogy a kedvezményezett a nyújtandó támogatás odaítélése előtt csekély összegű támogatási jogcímen elnyert támogatásainak összege – három pénzügyi év viszonylatában – nem haladja meg a 200 000 eurónak, a közúti szállítási ágazatban a 100 000 eurónak megfelelő forintösszeget. A támogatás nyújtójának továbbá kötelessége, hogy felhívja a kedvezményezett figyelmét arra, hogy csekély összegű támogatási jogcímen nyújtott támogatáshoz kapcsolódó minden iratot az odaítélést követő 10 évig meg kell őriznie, és a támogatást nyújtó ilyen irányú felhívása esetén azokat köteles bemutatni. A támogatás kedvezményezettjét minden kétséget kizáró módon tájékoztatni kell a tervezet alapján odaítélendő támogatás támogatástartalmáról és a támogatás kategóriájáról. A csekély összegű támogatási jogcímen nyújtott támogatásokról a Bizottság kérésére 20 munkanapon belül információt kell szolgáltatni.

Munkahelymegőrzés céljából nyújtott átmeneti támogatás

A kialakult gazdasági és pénzügyi válságra való tekintettel azonban lehetőség van az 1998/2006/EK bizottsági rendeletben meghatározott csekély összegű támogatásnál nagyobb összegű működési támogatás nyújtására is.

Az Európai Tanács 2008. december 11–12-i ülésén jóváhagyta az európai gazdaságélénkítési tervet, amely egységes keretet kíván biztosítani a gazdasági és pénzügyi válság kezelésére. Ennek részei az állami támogatási területre vonatkozó intézkedések is. Ezzel összhangban a Bizottság 2008. december 17-én elfogadta a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságban a finanszírozási lehetőségek elérésének elősegítésére irányuló állami támogatási intézkedések ideiglenes keretszabályáról szóló közleményét¹⁰ (továbbiakban: közlemény), amelynek módosított változata 2009. április 7-én jelent meg a Hivatalos Lapban.¹¹ A közlemény hatálybalépésével 2010. december 31-ig új – két évre szóló átmeneti – szabályok lépnek életbe az állami

¹⁰ Lásd: HL C 16/1, 2009. 01. 22.

¹¹ Lásd: HL C 83/1, 2009. 04. 07.

támogatások területén, így többek között a tagállamok lehetőséget kapnak az ún. átmeneti támogatás nyújtására, vállalkozásonként 500 ezer euró összeg erejéig.

A közlemény alapján Magyarország bejelentette a Bizottságnak az 500 ezer euró összegű átmeneti támogatásra vonatkozó átfogó támogatási programot, amelyet a Bizottság 2009. február 24-én N77/2009. számon hagyott jóvá. A hazai program jogalapja a 85/2004. (IV. 19.) kormányrendelet 23/A és 23/D §-a.

Az átmeneti támogatás bevezetésével – bár ugyanazon elszámolható költség tekintetében nem halmozható a de minimis rendelet hatálya alá tartozó támogatással – a megemelt támogatási összeg következtében ugyanazon munkáltató esetében a munkahelymegőrzés céljából igénybe vehető támogatás mértéke nőtt. Amennyiben azonban a munkáltató 2008. január 1-jét követően de minimis támogatásban részesült, az átmeneti támogatás és a de minimis támogatás összege 2008. január 1. és 2010. december 31. között együttesen nem haladhatja meg az 500 ezer eurónak megfelelő forintösszeget. Átmeneti támogatással csak olyan vállalkozás támogatható, amely 2008. július 1-jén nem minősült a 85/2004. kormányrendelet 8. számú mellékletében meghatározott rendelkezések szerinti nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak.

Átmeneti támogatás nem nyújtható a halászat vagy akvakultúra területén működő munkáltatónak; a mezőgazdasági termékek elsődleges termelésével foglalkozónak; a mezőgazdasági termékek feldolgozásával, forgalmazásával foglalkozó munkáltatónak, amennyiben a támogatás összegét az elsődleges termelőkötől beszerzett vagy az érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján rögzítették, illetve amennyiben a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ; harmadik országokba vagy tagállamokba irányuló exporttámogatására; illetve importárúk helyett hazai áruk használatának előnyben részesítéséhez.

A bonyolult támogatáshalmozódási szabályok értelmezését a következő példával illusztrálhatjuk.¹²

A) Példa azonos elszámolható költség esetén

Ha a munkáltató már részesült de minimis támogatásban a közlemény hatálybalépése előtt, nem kaphat ugyanazokra az elszámolható költségekre átmeneti támogatást, azaz 500 ezer eurós támogatást.

Tehát a korábbi de minimis támogatás összege nem emelhető meg 500 ezer eurónak megfelelő forintösszegre.

Munkahelymegőrzés szempontjából ugyanazon személy ugyanazon havi bérköltségének támogatása azonos költségnek minősül, így nem támogatható.

B) Példa nem azonos elszámolható költség esetén

Ha a munkáltató már kapott de minimis támogatást a közlemény hatálybalépése előtt, akkor a de minimis támogatás és az átmeneti támogatás összege

¹² Készítette: Hargita Eszter és Göncz Ildikó, a Pénzügyminisztérium Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkatársai.

2008. január 1. és 2010. december 31. között legfeljebb 500 ezer eurónak megfelelő forintösszeg lehet.

Például: Ugyanazon személy más időszakbeli (és más összegű) bérköltségének támogatása nem minősül azonos költségnek, így az támogatható.

A közlemény hatálybalépése előtt a vállalat 180 ezer eurónak megfelelő forintösszegű de minimis támogatást kapott 2008. január 1. és 2008. december 1. között a meglévő munkavállalók bérköltségének támogatására. A vállalat által igényelt 500 ezer eurónak megfelelő forintösszegű átmeneti támogatás elszámolható költségalapja: az ugyanazon munkavállalók bérköltségének támogatása a 2009. január 1. és 2010. december 1. közötti időszakra.

Adható maximális támogatás: $500 - 180 = 320$ ezer eurónak megfelelő forintösszeg.

A hazai támogatási lehetőségek áttekintése

Az előbbi közösségi szabályok betartásával számos hazai munkahelyteremtő, illetve -megőrző támogatási programot alakítottak ki, ezek közül a legnagyobb jelentőségűek a *Munkaerőpiaci Alapból*, a *Beruházás-ösztönzési célú irányszabályzatból*, illetve a *Társadalmi Megújulás Operatív Programból* nyújtott támogatások.

A munkahelyteremtés támogatása hazánkban fontos szerepet tölt be a foglalkoztatási szint megőrzésének, növelésének állami eszközökkel történő támogatásában. A támogatások célja az új munkahelyek létrehozásának ösztönzése, a létesítendő munkahelyeken tartós időtartamú foglalkoztatás biztosítása, piacképes üzleti tevékenységek bevezetésével a foglalkoztatási szerkezet átalakulásának elősegítése, a társadalmi-gazdasági felzárkózás érdekében a működő tőke hátrányos helyzetű térségekbe történő áramlásának ösztönzése, valamint a magas munkanélküliséggel sújtott térségekben megvalósuló, illetve hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatását biztosító beruházások támogatása.

A Munkaerőpiaci Alap foglalkoztatási alaprészből évente írnak ki pályázatokat többek között a munkahelyteremtő beruházások, a magas hozzáadott értékű tevékenységek munkahelyteremtő beruházásainak, a távmunka alkalmazásának támogatása céljából. E pályázatok alapjául szolgáló támogatási programok hazai jogalapja a 6/1996. (VII.16.) MüM-rendelet 18–18/A §-a, a támogatások az 1628/2006/EK bizottsági rendelet rendelkezései szerinti regionális beruházási, illetve foglalkoztatási támogatásnak minősülnek. A távmunka támogatására pedig csekély összegű (*de minimis*) támogatást vehetnek igénybe a kedvezményezettek.

A munkahelyteremtő beruházások támogatására a Munkaerőpiaci Alapból 2009-ben indított program alapján 1,5 milliárd forint támogatási keretösszeg állt a pályázók rendelkezésére, amelyből mintegy 1600-1700 új munkahely létesítéséhez járult hozzá a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (SZMM).

A pályázaton a benyújtás időpontjában még meg nem kezdett beruházásaikkal azon Magyarországon bejegyzett vállalkozások vehettek részt, amelyek legalább 2 új munkahelyet hoznak létre, ez a 2008-ig meghirdetett pályázati programok esetében 5 fő volt. A változtatásra azért volt szükség, hogy a hátrányos helyzetű kistérségek mikro-vállalkozásai is képesek legyenek pályázni. Ezzel remélhetőleg sok olyan vállalkozásnak adatott meg a lehetőség, amelyek eddig kiszorultak e támogatási lehetőségekből.

A vissza nem térítendő támogatás keretében meghatározott normatívák alapján az új gépek, berendezések, technológiák beszerzése – továbbá a pályázati kiírásban meghatározott hátrányos helyzetű térségekben az új létesítmények építése – során felmerült költségek számolhatók el.

A magas hozzáadott értékű tevékenységek munkahelyteremtő beruházásainak támogatása is megtalálható. Itt viszonylag minimális tárgyeszköz-fejlesztéssel jelentős számú új munkahelyet teremtenek főképp kvalifikált, felsőfokú végzettségű munkaerő, többségében pályakezdő számára.

A programhoz 250 millió forint támogatási keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére, ezzel várhatóan mintegy 300 új munkahely létrehozása várható.

A személyi jellegű költségek (a munkavállalóknak kifizetendő havi bruttó bér-költség, valamint a munkáltatót terhelő tb-, munkaadói járulék együttes összege) 65 százaléka megtéríthető a vállalkozásoknak.

A távmunka alkalmazásának támogatására a Munkaerőpiaci Alap foglalkoztatási alaprésze idei központi keretéből 479,5 millió forint áll a pályázók rendelkezésére.

A programmal a támogatást nyújtó ösztönözni kívánja a rugalmas munkavégzési formák alkalmazását és a munkakultúra további korszerűsítését, valamint a meglévő munkahelyek megőrzését. Ennek keretében támogatást nyújt a távmunkahelyeket létesítő vállalkozásoknak és a közfeladatokat ellátó intézményeknek. A pályázat a távoli helyről történő munkavégzés további elterjesztésével a munkaerőpiac azon szereplőinek is lehetőséget teremt a munkaerőpiachoz való csatlakozáshoz, akik valamely hátrányos helyzetű csoporthoz tartoznak (tartósan munkanélküliek, fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességűek stb.).

A pályázat keretén belül a bér és járulékaik, a képzés, valamint az infrastruktúra beszerzését célzó támogatásokra lehetett pályázatot benyújtani.

Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) kormányrendelet alapján lehetőség van arra, hogy a nemzetgazdasági szempontból kiemelkedő nagyberuházások pályázati rendszeren kívül, *egyedi kormánydöntéssel* (továbbiakban: EKD) támogatásban részesüljenek.

A Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM) háttérintézménye, az ITD Hungary Zrt. koordinálásával – a Pénzügyminisztérium, valamint az SZMM részvételével – ún. egyablakos támogatási rendszer működik. Célja a hazai, illetve a betelepülő külföldi nagybefektetők EKD keretében való támogatásának összehangolása. A rendszert nagy odafigyeléssel kell működtetni, hiszen a befektetők

Magyarországra vonzásában a környező országok, főképp Szlovákia, Csehország és Lengyelország – de az utóbbi időszakban Románia és Bulgária is – komoly konkurenciát jelentenek.

A Munkaerőpiaci Alap foglalkoztatási alaprészének központi keretéből az SZMM – szintén EKD keretében – az NFGM Beruházásösztönzési céllelőirányzatából nyújtott támogatásokhoz kapcsolódva egyes kiemelt jelentőségű projektek Magyarországon történő megvalósulását munkahelyteremtő, valamint képzési támogatással is segíti.

Egyedi kormánydöntéssel – 2004 és 2008 között – 8 vállalat kapott 2,12 milliárd forint vissza nem térítendő munkahelyteremtő beruházási támogatást, amely jelentős szerepet játszott abban, hogy a befektetők döntően hátrányos helyzetű régiót választottak fejlesztési elképzeléseik helyszínéül. A támogatással 2953 új munkahely jött létre főképpen magas munkanélküliséggel küszködő térségekben.

A támogatás feltételei a következők voltak: a beruházásnak hátrányos vagy leghátrányosabb helyzetű kistérségben, településen kellett megvalósulnia. Legalább 500 – leghátrányosabb helyzetű kistérségben, településen legalább 200 – új munkahelyet kellett teremtenie, és az új munkahelyekre felvett létszám legalább 50 százalékának – leghátrányosabb helyzetű kistérség, település esetében legalább 30 százalékának – regisztrált álláskeresőnek kellett lennie.

A munkaügyi központok decentralizált keretéből a munkaadó részére a külön jogszabályban meghatározott, fentebb már említett hátrányos helyzetű személy munkaviszony keretében történő foglalkoztatásához a munkabér és járuléka legfeljebb 50 százalékának, megváltozott munkaképességű személy esetében legfeljebb 60 százalékának megfelelő összegű támogatás nyújtható, amennyiben a munkaadó a foglalkoztatást legalább a támogatás folyósításának időtartama alatt vállalja, és a támogatás iránti kérelem benyújtását megelőző tizenkét hónapban a munkavállaló munkaviszonyát a működési körében felmerülő okból rendes felmondással nem szüntette meg. Továbbá kötelezettséget vállal arra, hogy a munkaviszony megszűntetésére a támogatás folyósításának időtartama alatt sem kerül sor.

A bértámogatás hátrányos helyzetű munkavállaló felvétele esetében legfeljebb egyéves időtartamra, a legalább huszonnégy hónapja álláskeresőként nyilvántartott súlyosan hátrányos helyzetű személy foglalkoztatásához legfeljebb kétéves időtartamra nyújtható. A bértámogatás iránti kérelmet a foglalkoztatás megkezdését megelőzően kell a munkaügyi központhoz benyújtani. A támogatást mérlegelési jogkörében eljárva a munkaügyi központ nyújthatja.

Az 1991. évi IV. foglalkoztatási törvény (továbbiakban: Ft.) alapján támogatás nyújtható annak a személynek a *képzéséhez*, aki munkaviszonyban áll és rendszeres foglalkoztatása képzés nélkül nem biztosítható. A támogatás célja a munkaviszony megszüntetésének elkerülése abban az esetben, ha a munkavállaló foglalkoztatása csak akkor biztosítható, ha új ismeret elsajátításával képes alkalmazkodni a megváltozott munkáltatói igényekhez.

A munkavállaló képzése akkor támogatható, amennyiben a képzés és a képző intézmény megfelel a jogszabályban rögzített feltételeknek, és a munkaadó írásban vállalja a képzésben részt vevőnek a képzés befejezését követő – legalább a képzés időtartamával azonos időtartamú – továbbfoglalkoztatását, valamint a munkaadó a képzés költségeihez hozzájárul, vagy saját maga, vagy képző intézmény bevonásával biztosítja a képzés lebonyolításához szükséges szakmai, tárgyi, technikai és személyi feltételeket. A munkaadónak abban az esetben nem kell hozzájárulnia a képzési költségekhez, amennyiben a képzésben érintett munkavállaló a támogatás iránti kérelem benyújtásakor betöltötte a 45. életévét.

A képzés támogatására a munkaadó nyújthat be kérelmet a telephely szerint illetékes munkaügyi központhoz. A támogatást – a jogosultsági feltételek fennállása esetén – a munkaügyi központ mérlegelési jogkörben állapítja meg.

Munkahelymegőrző támogatás a 6/1996. (VII. 16.) MüM rendelet 18/C. §-a szabályai szerint hagyományos aktív eszközként csekély összegű támogatás formájában, illetve munkaerő-piaci programként működtetve 500 ezer eurós átmeneti támogatási kategória formájában nyújtható.

Az Ft. 18. §-ában meghatározott munkahelymegőrző támogatás annak a Munka törvénykönyvének 73. §-ában meghatározott munkaadónak nyújtható, aki működésével összefüggő okból a munkavállaló munkaviszonyát rendes felmondással kívánja megszüntetni.

A támogatás célja a meglévő munkahelyek megtartása, a foglalkoztatás-szerkezet-átalakítás elősegítése, valamint a munkaerő szakmastruktúrájának korszerűsítéséhez fűződő foglalkoztatáspolitikai célok elérése. A támogatás annak a munkaadónak nyújtható, aki működésével összefüggő okból a munkavállaló munkaviszonyát rendes felmondással kívánja megszüntetni, amelyet bejelentett, továbbá írásban nyilatkozik, hogy a létszám megtartására irányuló intézkedései nem vezettek eredményre. Továbbá nem áll csőd-, felszámolási, végelszámolási eljárás alatt, illetve a kérelem benyújtását megelőzően legalább hat hónapja foglalkoztatja a felmondással érintett munkavállalóját.

Nem nyújtható újabb munkahelymegőrző támogatás a munkaadó részére a foglalkoztatási kötelezettség lejártától számított fél évig.

Támogatás abban az esetben állapítható meg, amennyiben a munkaadó vállalja a munkavállalónak a támogatás alatti foglalkoztatását, majd azt követően legalább a támogatott foglalkoztatás időtartamával megegyező időtartamú továbbfoglalkoztatását, valamint a vállalt kötelezettség időtartama alatt a kérelem benyújtása idején meglévő foglalkoztatotti létszámát nem csökkenti.

A támogatás formája vissza nem térítendő támogatás, amely legfeljebb egyéves időtartamra nyújtható. A támogatás havi mértéke munkavállalónként nem haladhatja meg a kötelező legkisebb munkabér 150 százalékát (2009-ben: 107 250 forintot).

A támogatásról a regionális kirendeltség igazgatója – mérlegelési jogkörében eljárva – dönt.

A munkahelymegőrzés támogatása átmeneti támogatásként abban az esetben nyújtható, amennyiben a támogatás nyújtására a globális pénzügyi és gazdasági válság miatt indított munkaerő-piaci program keretében kerül sor, és a támogatást a globális pénzügyi és gazdasági válság következtében 2008. július 1-jét követően nehéz helyzetbe került munkaadónak nyújtják.

Szintén a munkaügyi központok decentralizált keretéből kerül sor a mobilitás támogatására a *munkába járással összefüggő terhek csökkentését célzó támogatásokról, valamint a munkaerő-toborzás támogatásáról szóló 39/1998. (III. 4.) kormányrendelet alapján.*

A mobilitást elősegítő támogatások célja a munkába járással kapcsolatos terhek csökkentése. A munkahely és a lakóhely közötti távolság jelentős mértékben csökkentheti az elhelyezkedés és a munkahely megtartásának esélyeit. Ennek foglalkoztatásra gyakorolt negatív hatása enyhíthető az utazási költségek átvállalásával. A támogatásokat a munkaügyi központ mérlegelési jogkörében eljárva állapíthatja meg. Mind a helyközi utazás támogatása, mind a csoportos személyszállítás támogatása csekély összegű (*de minimis*) támogatásként nyújtható.

A helyközi utazás támogatása keretében a munkába járással kapcsolatos költségek munkáltatót terhelő része téríthető meg részben vagy egészben. A támogatás folyósításának időtartama nem haladhatja meg az egy évet. A támogatás feltétele, hogy a munkaadó olyan személy foglalkoztatását vállalja, aki legalább hat hónapja – pályakezdő és megváltozott munkaképességű személy esetén legalább három hónapja – regisztrált álláskereső, és hasonló munkakörben foglalkoztatott munkavállaló munkaviszonyát a kérelem benyújtását megelőző hat hónapban – a működésével összefüggő okból – nem szüntette meg, és a munkaadó megfelel a rendezett munkaügyi kapcsolatok jogszabályban rögzített feltételeinek, és ezt igazolja.

Csoportos személyszállítási támogatás annak a munkaadónak nyújtható, aki a munkavállalóinak lakóhelye és munkahelye közötti oda-vissza utazást csoportos személyszállítással oldja meg. A támogatás feltétele, hogy a munkahely elérése és a visszautazás naponta a két órát meghaladja, és a munkaadó megfeleljen a rendezett munkaügyi kapcsolatok jogszabályban rögzített feltételeinek, és ezt igazolja.

A támogatás mértéke a csoportos személyszállításban érintett munkavállalók lakóhelyétől (tartózkodási helyétől) a munkahelyéig tartó útvonalra vonatkozó autóbusrészek árának a munkaadót terhelő részéig terjedhet. A támogatás legfeljebb egy évre adható.

Munkaerő-piaci programok támogatása keretében a Munkaerőpiaci Alap előre meghatározott, összetett célok érdekében biztosíthatja olyan programok megvalósításának pénzügyi fedezetét, amelyek térségi foglalkoztatási célok megvalósítására, munkaerő-piaci folyamatok befolyásolására, valamint a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő rétegek foglalkoztatásának elősegítésére irányulnak.

A meghatározott programok keretében a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások egyidejűleg és egymásra épülve is nyújthatók.

A programokon aktívan részt vevő álláskereső számára a különböző jogcímenek megállapítható támogatás, támogatások helyett egységes támogatás állapítható meg. Ha a program által elérni kívánt cél megvalósítása érdekében indokolt, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokra vonatkozó szabályoktól – meghatározott feltételekkel és módon – a támogatást nyújtó szerv eltekinthet.

Munkaerő-piaci program keretében a munkaadó részére a munkaviszonyban foglalkoztatott személy munkabére és járulékai legfeljebb 100 százalékának megfelelő összegű támogatás nyújtható. A 6/1996. (VII. 16.) MüM rendelet 11/A. §-a alapján nyújtott ezen bértámogatás csekély összegű támogatásnak minősül.

Szintén de minimis támogatásként, illetve átmeneti támogatásként – pályázati eljárás alapján – a munkaügyi központ támogatást nyújthat munkaerő-piaci program kidolgozásához, illetőleg annak kidolgozásához, részben vagy egészben történő megvalósításához.

Az egyes támogatások igénybevétele – a rendelkezésre álló decentralizált forrás függvényében – folyamatos. A támogatások részleteiről a telephely szerint illetékes munkaügyi központokban/kirendeltségeken tájékozódhatnak az érdeklődők.

Természetesen fontos kiemelni, hogy a munkaerő-piaci program elemeit képező támogatásokra a közösségi állami támogatásokra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

A 177/2005. (IX. 2.) kormányrendelet alapján támogatás nyújtható rehabilitációs foglalkoztatást elősegítő bértámogatás formájában (továbbiakban: bértámogatás) és költségkompenzációs támogatásként (ez utóbbin belül védett foglalkoztatók költségkompenzációs támogatásaként és munkahelyi segítő személy foglalkoztatásához nyújtott támogatásként).

Az intézkedések célja a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának elősegítése, képzettségüknek és egészségi állapotuknak megfelelő munkavégzés feltételeinek biztosítása, a nyílt munkaerőpiacra való visszavezetésük érdekében adaptációs készségük fejlesztése, valamint az állapotukból adódó foglalkoztatási hátrányok kiegyenlítése.

A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának elősegítése érdekében bértámogatás nyújtható, amennyiben a munkáltató a megváltozott munkaképességű munkavállalót saját maga – egészségkárosodásának, illetőleg fogyatékoságának megfelelő munkahelyi környezetben, munkaviszonyban, képességének megfelelő munkakörben rehabilitációs célú munkavégzés keretében – foglalkoztatja, és a kötelező foglalkoztatási szintet teljesíti.

A bértámogatás mértéke az egészségkárosodástól, illetőleg fogyatékoságtól függően a munkabér és járulékai együttes összegének 40–75 százalékáig terjedhet, közhasznú szervezetként bejegyzett nonprofit munkáltatók nem gazdasági tevékenység keretében foglalkoztatott fogyatékos munkavállalói esetében 100 százalékáig.

A bértámogatás összege havonta nem haladhatja meg a tárgyévet megelőző második évre vonatkozó nemzetgazdasági bruttó átlagkereset egy tizenketted része tá-

mogatási mértékekkel arányos összegének 60–120 százalékát. Részmunkaidős foglalkoztatás esetén az így számított összeg időarányos része vehető figyelembe.

A bértámogatást legfeljebb 36 hónapra a munkavégzés helye szerinti munkaügyi kirendeltség állapítja meg.

Védett foglalkoztatók költségkompenzációs támogatása: a kiemelt akkreditációs tanúsítvánnyal rendelkező védett foglalkoztatók részére pályázati eljárás keretében megtéríthetők a megváltozott munkaképességű munkavállalók munkába járásával összefüggő személyszállítás többletköltségei, valamint a munkaszervezéshez, szállításhoz, irányításhoz, logisztikához, illetve adminisztrációhoz kapcsolódó többletköltségek. A támogatás legfeljebb 36 hónapra nyújtható, és nem haladhatja meg az elszámolható költségek 100 százalékát.

Munkahelyi segítő személy foglalkoztatásához nyújtott támogatás: amennyiben a legalább 67 százalékban megváltozott munkaképességű, vagy legalább 50 százalékban egészségkárosodott személy munkavégzéséhez az egészségkárosodása (fogyatékosága) miatt segítő személy közreműködése szükséges, a munkáltató részére megtéríthető a segítés időtartamára jutó munkabér és járulék költsége. A támogatás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 100 százalékát.

A bértámogatás, illetve a költségkompenzációs támogatás – ahogy az már korábban kifejtettük – az általános csoportmentességi rendelet szerinti támogatásnak minősül; az előbbi fogyatékkal élő munkavállalók felvételéhez nyújtható bértámogatásnak, míg utóbbi fogyatékkal élő munkavállalók foglalkoztatása többletköltségei támogatásának minősül.

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány is jelentetett meg pályázati felhívásokat a foglalkoztatáshoz kapcsolódóan. Ezek a következők.

a) „ÚJ KILÁTÁSOK – A gazdasági visszaesés következtében elbocsátással fenyegetett munkavállalók munkába helyezését közvetlenül elősegítő munkaerő-piaci szolgáltatások támogatása.” A program célja, hogy a gazdasági visszaesés miatt létszámfelettivé vált dolgozók elhelyezkedési esélyei javuljanak, és a lehető legrövidebb idő alatt munkát találjanak. A program keretében a munkáltatók támogatást vehetnek igénybe ahhoz, hogy külső szolgáltató szervezet bevonásával csoportos és/vagy egyéni formában szakszerű segítséget vegyenek igénybe az elbocsátások miatti krízishelyzet humánus kezelésére. (A program keretében nyújtható támogatások nem minősülnek a közösségi értelemben vett állami támogatásnak, mivel a végső kedvezményezettek a magánszemélyek.)

b) „MEGŐRZÉS – A foglalkoztatottság megőrzésének támogatása a gazdasági visszaesés következtében átmenetileg nehéz helyzetbe jutott munkáltatóknál.” A program célja elsősorban a munkahelyek megőrzésével és ezzel összefüggő munkaszervezési intézkedésekhez kapcsolódó támogatásokkal, valamint az ehhez kapcsolódó munkaerő-piaci képzéssel hozzájáruljon az érintett munkavállalók munkahelyének a megtartásához. A program keretében a munkáltatók munkahelymegőrző bértámogatást vehetnek igénybe csekély összegű támogatási kategória formájában,

amennyiben az elbocsátással fenyegetett munkavállalót teljes munkaidőben megtartják. Lehetőség van arra is, hogy a munkáltató a munkával nem töltött időben a munkavállalót a munkaviszony fenntartása mellett képzésbe vonja (ezen lehetőség is csekély összegű támogatásként vehető igénybe). Továbbá amennyiben a munkáltató a munkavállaló munkaidejét csökkenti, a munkavállaló részére a munkáltatón keresztül támogatás adható a kieső munkaidőre vonatkozóan, amikor is a munkavállaló ténylegesen munkát nem végzett. Ezen utolsó esetben a végső kedvezményezett a munkavállaló, a támogatás szintén nem minősül ezért állami támogatásnak, így a közösségi szabályok figyelembevétele sem szükséges.

c) „MUNKÁBA – A gazdasági visszaesés következtében állásukat veszítők újra elhelyezkedésének támogatása más munkáltatónál.” A program célja, hogy a gazdasági visszaesés következtében állásukat veszítők elhelyezkedését, munkába állását segítse. A támogatás forrása – ahogy a másik két pályázati felhívás esetében is – a Munkaerőpiaci Alap központi alaprésze. Amennyiben a pályázó üres álláshelyeinek feltöltésére a munkaügyi központ által közvetített álláskeresőket alkalmaz, vagy más munkáltatótól – aki a gazdasági visszaesés következtében kényszerül a munkajogi állományi létszámának csökkentésére – vesz át munkajogi jogutódlással munkavállalót, akkor bérköltség-támogatást vehet igénybe csekély összegű támogatás formájában.

A program keretében lehetőség van arra is, hogy a pályázó szervezet a munkajogi jogutódlással átvett dolgozóknak az adott munkakör betöltéséhez szükséges képzés megvalósításához támogatást vegyen igénybe szintén csekély összegű támogatás formájában.

Természetesen uniós forrásokból is lehetőség van a foglalkoztatás állami eszközökkel való elősegítésére, a Társadalmi Megújulás Operatív Program szintén forrást biztosít – pályázati formában és kiemelt projektként is – a munkahelymegőrzés, a képzések, illetve a munkahelymegőrzés támogatására.

Konklúzió

Az említettek alapján egyértelműen leszögezhető, hogy az Európai Bizottság döntéseiben, illetve szabályalkotásában nyilvánvalóvá tette, hogy a munkahelyteremtés és a munkahelymegőrzés során mely foglalkoztatási célú támogatási kategóriákat tartja összeegyeztethetőnek az EK Szerződéssel. A Bizottság döntéseiben továbbá következetesen alkalmazza azt a megközelítést is, hogy az állami támogatás minimális mértékű lehet, így a jogalkalmazási gyakorlatban kialakult elvek (túlkompenzáció tilalma, arányosság elve, átláthatóság) is ezt az álláspontot tükrözik.

A fentebb bemutatott lehetőségek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a hazai szabályozás – a rendelkezésre álló állami források által meghatározott keretek között – igyekszik kihasználni az uniós állami támogatási szabályai által engedélyezett támogatási lehetőségeket.

Felhasznált irodalom

- Berghofer, Michael* [2007]: The New De Minimis Regulation: Enlarging the Sword of Damocles? *European State Aid Law Quarterly*, 1., 11–25. o.
- Deiberova, Kristyna – Nyssens, Harold* [2009]: The new general Block Exemption Regulation (GBER): What changed? *European State Aid Law Quarterly*, 1., 27–39. o.
- Luja, Raymond* [2009]: State Aid and Financial Crisis: Overview of the Crisis Framework. *European State Aid Law Quarterly*, 2., 145–161. o.
- Werner, Philipp – Maier, Martina* [2009]: Procedure in Crisis? Overview and Assessment of the Commission's State Aid Procedure during the Current Crisis. *European State Aid Law Quarterly*, 2., 177–187. o.
- Tóth Tihamér* [2007]: Az Európai Unió versenyjoga. *Complex Kiadó*, Budapest.
- HL C 54, 2006. 3. 4.: Iránymutatás a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti regionális támogatásokról.
- HL L 302/29, 2006. 11. 01.: A Szerződés 87. és 88. cikkének a nemzeti regionális beruházási támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1628/2006/EK bizottsági rendelet.
- HL C 319/01, 2006. 12. 27.: Az agrár- és erdészeti ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatások, 2007–2013.
- HL L 379/05., 2006. 12. 28.: A Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet.
- HL L 193, 2007. 07. 25.: A Bizottság 875/2007/EK rendelete (2007. július 24.) az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a halászati ágazatban nyújtott csekély összegű (*de minimis*) támogatásokra való alkalmazásáról és az 1860/2004/EK rendelet módosításáról.
- HL L 337, 2007. 12. 21.: A Bizottság 1535/2007/EK rendelete (2007. december 20.) az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a mezőgazdasági termelőágazatban nyújtott csekély összegű (*de minimis*) támogatásokra való alkalmazásáról.
- HL L 214/03., 2008. 08. 09.: A Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 800/2008/EK bizottsági rendelet.
- HL C 16/1, 2009. 01. 22.: A jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságban a finanszírozási lehetőségek elérésének elősegítésére irányuló állami támogatási intézkedések ideiglenes keretszabályáról szóló bizottsági közlemény.
- HL C 83/1, 2009. 04. 07.: A Bizottság közleménye – Ideiglenes közösségi keretrendszer a finanszírozási lehetőségek elérésének támogatására irányuló állami támogatási intézkedésekhez a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságban.